

Název rigorózní práce: **Ručení za nezaplacenou daň z přidané hodnoty, 107 s.**
Rigorosant: Mgr. Ing. Lukáš Toman
Oponentka: JUDr. Petra Hrubá Smržová, Ph.D.

Posudek oponentky práce:

Rigorosant si vybral pro svoji práci zajímavé a aktuální téma, byť poněkud netradiční. Na katedře je tato práce ojedinělá svým tématem. Autor svoji pozornost zaměřil na daňové právo v oblasti nepřímé daně – DPH, a to na problematiku ručení za nezaplacenou daň z přidané hodnoty. Jedná se o poměrně náročné téma, kdy kromě daňového práva autor potřebuje znalosti i jiných právních odvětví. Téma je originální.

Předložená rigorosní práce vychází z českých i zahraničních zdrojů. Autor čerpal mimo jiné z judikatury Soudního dvora Evropské unie, Ústavního soudu, Nejvyššího správního soudu ČR a z rozhodnutí ostatních soudů.

Cílem práce, který se podařilo zcela naplnit, byla analýza institutu ručení včetně zodpovězení dosud neřešených otázek v zákonném znění daně z přidané hodnoty. Autor kriticky zhodnocuje současnou podle něho „nedostatečnou“ právní úpravu tohoto institutu.

V práci absentují metody vědecké práce, kterých autor při zpracovávání použil. Autor dospívá ve své práci k jednoznačným závěrům.

Po obsahové stránce je práce rozdělena do pěti částí.

Nejdříve se rigorosant věnuje DPH včetně nároku na odpočet daně a závaznosti judikatury SDEU. Dále navazuje analýzou institutu ručení z hlediska soukromoprávní povahy tohoto institutu a rozebírá ručení za nezaplacenou daň. Ve třetí části se autor věnuje samotnému institutu ručení za nezaplacenou DPH podle evropského i českého práva. Rozebírá ručení a odepření nároku na odpočet DPH včetně zvláštního způsobu zajištění daně. Ve čtvrté části kriticky rozebírá jednotlivé skutkové podstaty ručení za DPH, a to obecné ručení v případě podvodu, neobvyklou cenu, platbu na zahraniční účet, platbu na neoznámený účet, platbu virtuální měnou, nespolehlivý plátec, neregistrovaný distributor pohonných hmot a oprávněný příjemce. V závěru se zabývá úvahami „*de lege ferenda*“. Těžiště práce spočívá ve třetí a čtvrté kapitole.

Rigorosant se vyjadřuje jasně a výstižně. Dospívá k jasně formulovaným závěrům, které opírá o předchozí kritickou analýzu. Předložená rigorosní práce přináší nový pohled na

zadaný problém a lze ji považovat za analýzu zkoumaného problému. Obsahově hodnotím práci jako kvalitní.

Po formální stránce je práce vybavena bohatým poznámkovým aparátem (383 odkazů), seznamem pramenů a literatury a cizojazyčným resumé v anglickém jazyce.

Lze konstatovat, že celkově předložená rigorosní práce splňuje formální požadavky na ni kladené.

Původnost práce byla ověřena v systému THESES. Nebyla nalezena žádná podezřelá shoda.

Celkově po obsahové i formální stránce rigorosní práce splňuje všechny požadavky kladené na tento typ závěrečné práce, a proto ji **doporučuji k ústní obhajobě**.

Při následné obhajobě by se autor měl zaměřit na tyto okruhy:

- 1) Zvláštní způsob zajištění daně.
- 2) Skutkové podstaty ručení za DPH.
- 3) Zásada legality a proporcionality ve správě daní
- 4) Ručení za nezaplacenou daň z přidané hodnoty „*de lege ferenda*“.

V Plzni dne 2. ledna 2021

JUDr. Petra Hrubá Smržová, Ph.D.

Posudek oponenta RIGORÓZNÍ práce

Jméno uchazeče: Mgr. Ing. Lukáš Toman

Název práce: Ručení za nezaplacenou daň z přidané hodnoty

Specializace: Finanční právo

Oponent: doc. JUDr. Ing. Michal Radvan, Ph.D.

Pracoviště: Katedra finančního práva a národního hospodářství, PrF MU

Struktura posudku:

I.

Výsledky práce (včetně hodnocení, zda přináší nové poznatky nebo originální řešení)

Autor si cíle své práce vymezuje v úvodu na str. 9, když chce zpracovat komplexní příručku o uplatňování ručení za nezaplacenou DPH, v rámci které budou zodpovězeny i dosud neřešené otázky, které se týkají zejména výkladu ustanovení ZDPH. Osobně se domnívám, že formulace cíle mohla být propracovanější a cíl by měl být pregnantnější. Autor mohl formulovat hypotézu, se kterou by pracoval, kterou by potvrdil či vyvrátil. Nicméně dané problematice, kterou si vymezil, se skutečně věnuje a v závěru materii adekvátně shrnuje. Z obecného hlediska správně a dostatečně podrobně s detailními náměty de lege ferenda. Cíle práce byly naplněny, práce přináší nové poznatky a originální řešení.

II.

Aktuálnost zpracovaného tématu

Je nutné konstatovat, že téma z oblasti daně z přidané hodnoty je autory rigorózních a jiných prací na vysokých školách a jejich právnických fakultách voleno relativně často. Nicméně zaměření na institut ručení za nezaplacenou DPH je spíše unikátní, přitom z hlediska praxe i teorie potřebné. S ohledem na ne zcela dokonalou právní úpravu, výklady soudů, možné novelizace, to vše ve spojitosti s praktickým dopadem na podnikatele ospravedlňuje volbu námětu. Každé kvalitní zpracování považuji za velmi důležité a prospěšné. Stále se jedná o oblast relativně širokou, relativně málo probádanou, s dílčími přesahy do dalších právních odvětví, a proto jde o téma nelehké a do jisté míry i multioborové.

III.

Struktura práce – zvolené metody zpracování

Autor bohužel žádné využití vědecké metody neuvádí, což považuji i u rigorózní práce za problematické. Je žádoucí uvést katalog vědeckých metod a formu jejich využití. Struktura práce je volena vhodně a logicky, od obecného ke zvláštnímu. Závěr představuje primárně návrhy de lege ferenda.

IV.

Připomínky k textu

Úvod práce je obecný, autor zdůvodňuje výběr tématu. Je stanoven cíl práce (viz výhrada výše). Hypotéza/y, metodologie i stav tuzemské a zahraniční odborné literatury, která se váže k tématu, absentují. Je naznačena struktura práce.

První kapitola je zaměřena na daně a na DPH obecně. Bylo by více než vhodné uvádět a citovat též definice jiných autorů (pojem daň), zaměřit se na vymezení pojmu daň pro účely DŘ. Správci daně nejsou jen orgány Finanční správy ČR, což platí též pro posuzovanou DPH. Kvituji práci s judikaturou SDEU. Očekával bych však také teoretickoprávní úvahy podpořené odbornou literaturou v části o závaznosti judikatury SDEU. Navazující druhá kapitola se týká institutu ručení. Multioborovost je patrná v při popisu soukromoprávní povahy ručení. Opět musí padnout výtka na nedostatečné využití odborné literatury v této podkapitole. Podrobněji je analyzováno ručení ze nezaplacenou daň. Kvituji dostatečně podrobný výklad k ručitelské výzvě, k prekluzivní lhůtě, k akcesoritě a subsidiaritě, k procesnímu postavení ručitele, k nároku ručitele vůči dlužníkovi: text v podobě kritické analýzy je velmi vhodně doplňován o související judikaturu. Kvalitě by však prospělo, kdyby se autor podrobněji seznamoval a také citoval především komentáře k daným ustanovením DŘ a související časopiseckou literaturu.

Třetí kapitola pokračuje k ručení za nezaplacenou DPH. V rámci nezbytného exkurzu do evropského práva si autor správně všimá nepřesných překladů směrnice do národního práva a analyzuje judikaturu SDEU a její dopady do praxe. Poté přechází k tuzemské regulaci de lege lata. Zde se zabývá odepřením nároku na odpočet, též ve vztahu k ručení. Dobrý rozbor nabízí i podkapitola k souběhu ručení a zajišťovacího příkazu. Citací odborné literatury je již více, ne však dostatečně.

Čtvrtá kapitola je věnována skutkovým podstatám ručení za DPH. Jedná se o kritickou analýzu zákonného textu a související judikaturu jak tuzemských soudů, tak SDEU, doplněnou komparací národní a evropské regulace. Autor se v této oblasti zdatně orientuje do té míry, že je schopen předkládat i návrh de lege ferenda. Naopak bych opět vytknul nedostatečnou práci s literaturou.

Závěr má povahu úvah de lege ferenda. Autor (pro mnohé provokativně) navrhuje derogaci obecného ručení v případě podvodu a ručení při platbě na zahraniční účet. Dále doporučuje mj. úpravu co se týče oznamovaných účtů (vždy minimálně jeden veřejný účet), zpřesnění označení nespolehlivého plátce či změnu v prokazování v rámci oprávněného příjemce.

Podle mého názoru je práce zpracována kvalitně a důkladně, zejména co se týče čtvrté kapitoly a závěrečných návrhů de lege ferenda. K teoretickoprávním pasážím (a nejen k nim) však měl autor nastudovat i další odbornou literaturu, především komentáře k daňovému řádu a k zákonu o DPH, časopiseckou literaturu a dále zahraniční literaturu. Bylo by jistě zajímavé inspirovat se také v dalších členských státech EU, které ve své tuzemské úpravě vycházejí ze stejných premis jako Česká republika. Oceňuji práci s judikaturou domácích soudů i SDEU. Znalosti dokázal autor propojit se svými velmi dobrými praktickými zkušenostmi s popisovanou problematikou. Předložená práce prezentuje materii v podobě relativně uceleného textu zaměřeného méně na teorii a více na praxi. Vlastních závěrů, námětů a kritických připomínek je dostatek, návrhy de lege ferenda jsou propracované. Po posouzení obsahu práce jsem jako oponent rigorózní práce dospěl k závěru, že práce splňuje požadavky na obsahové náležitosti rigorózní práce.

V.

Jazyková a grafická úroveň

Jazyk práce i její grafická úroveň je na dobré úrovni. Výhrady k množství citací a k práci s literaturou jsou uvedeny na několika místech výše; jejich forma je správná. Práce se zahraniční literaturou absentuje. Práce po stránce formální i tak naplňuje náležitosti vyžadované příslušnými předpisy.

VI.

Otázky k obhajobě

V rámci rozpravy navrhuji tyto okruhy:

1. Definice daně vs. vymezení pojmu pro účely DŘ.
2. Obecné ručení v případě podvodu (§ 109 odst. 1 ZDPH) a možné přesahy do trestního práva.
3. Je možné činit rozdíly podle druhu virtuální měny v případě aplikace § 109 odst. 2 písm. d) ZDPH?

VII.

Předepsaná formulace závěrů:

Práci považuji za zdařilou a konstatuji, že

1. Rigorózní práce

obsahuje původní výsledky nebo originální zpracování ucelené části problematiky zvolené specializace, a to na úrovni, která odpovídá publikačnímu standardu této specializace.

neobsahuje původní výsledky nebo originální zpracování ucelené části problematiky zvolené specializace, a to na úrovni, která odpovídá publikačnímu standardu této specializace.

2. Práce

je doporučena k obhajobě.

není doporučena k obhajobě.

V Brně dne 8. ledna 2021

Podpis oponenta